

UZASADNIENIE

K. K. (1) w dniu 13.12.2013 roku wniosła do Sądu pismo, w którym zażądała umożliwienia jej korzystania z samochodu osobowego marki A. (...) o numerze rejestracyjnym (...), stanowiącego współwłasność z M. K., a także zasądzenia od niej kosztów postępowania. Podała, że pojazd został zakupiony do wspólnego korzystania z oszczędności K. K. (1). Córka M. K. miała zdobywać doświadczenie w prowadzeniu samochodu. Obie współwłaścicielki dojeżdżały nim do jednego miejsca pracy. Od września 2013 roku z pojazdu korzysta jedynie M. K.. Pomimo wielokrotnych próśb o udostępnienie samochodu K. K. (1) została całkowicie pozbawiona dostępu do niego. Przyczynił się do tego konflikt małżeński K. K. (1) i stronnictwo M. K., która stanęła po stronie swego ojca. W dniu 29.11.2013 roku K. K. (1) musiała wyprowadzić się z domu. Jest osobą schorowaną i niepełnosprawną. W tej sytuacji samochód jest jej niezbędny. M. K. ma możliwość korzystania z kilku innych samochodów. Pojazd, którym dysponuje K. K. (1), ma wysoki przebieg, pochodzi z 1992 roku. Jego stan wymaga znacznych nakładów, na których poniesienie jej nie stać.

Postanowieniem z dnia 6.3.2014 r. K. K. (1) została zwolniona z opłaty.

Postępowanie początkowo zostało zarejestrowane jako sprawa procesowa o naruszenie posiadania. M. K. wniosła wówczas o oddalenie powództwa, gdyż nie było możliwe ustalenie zakresu współposiadania samochodu, możliwości jednoczesnego i zgodnego posiadania pojazdu przez wszystkich współwłaścicieli. Nadto działania K. K. (1) stanowiły w opinii pozwanej nadużycie prawa podmiotowego. Od początku samochód był kupiony do wyłącznego użytku córki.

Wskutek sprecyzowania żądania na rozprawie w dniu 16.6.2014 r. Sąd zmienił tryb postępowania i postanowił dalej ją prowadzić jako sprawę o ustalenie sposobu korzystania. K. K. (1) wniosła o przyznanie jej samochodu do korzystania przez pierwszą połowę miesiąca.

Na zgodny wniosek zainteresowanych sprawę skierowano do mediatora. Do dnia 10.9.2014 r. zainteresowane ugody nie zawarły.

W odpowiedzi na wniosek M. K. zażądała jego oddalenia i zasądzenia kosztów postępowania. Wskazała, że samochód został nabyty przez nią oraz małżonków K. i K. K. (2) w celu oddania go jej do korzystania. K. K. (1) nigdy nie używała tego pojazdu, albowiem miała i ma nadal inne samochody. Niniejsza sprawa stanowi przejaw represji, jaką stosuje wnioskodawczyni względem swojej rodziny w związku z rozpadem jej małżeństwa. Silny konflikt pomiędzy uczestnikami nie daje się pogodzić ze współkorzystaniem i współposiadaniem samochodu. Działania wnioskodawczyni to jaskrawy przejaw nadużycia prawa podmiotowego, co uzasadnia oddalenie wniosku w oparciu o zasady współżycia społecznego. Nadto samochód jest rzeczą niepodzielną. Uniemożliwia to jego podział do korzystania.

K. K. (1) w piśmie z dnia 1.12.2014 r. wskazała, że samochód ma być jej przekazywany dnia 1-ego każdego miesiąca na okres 15 dni na parkingu lokalu przy ul. (...) o godz. 8.00 wraz z dowodem rejestracyjnym, potwierdzeniem ubezpieczenia oraz kluczykami.

Postanowieniem z dnia 13.4.2015 r. Sąd wezwał do udziału w charakterze uczestnika postępowania współwłaściciela rzeczy K. K. (2). Nowo wezwany zainteresowany wniósł o przyznanie mu prawa do korzystania z pojazdu przez każdy drugi tydzień miesiąca. Oświadczył, że samochód może odbierać na ul. (...) w G..

M. K. podała, że samochód jest jej niezbędny. Dotychczasowa umowa ustalająca korzystanie z pojazdu nie została wypowiedziana.

Pomimo podjętych przez uczestników prób zgodnego zniesienia współwłasności umowy w tym zakresie nie zawarto.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny

K. K. (1) wraz z mężem K. K. (2) we wspólności majątkowej małżeńskiej oraz ich córka M. K. są współwłaścicielami po połowie samochodu osobowego marki A. (...) o numerze rejestracyjnym (...). Samochód został zakupiony w 2013 roku z pieniędzy K. i K. K. (2).

Dowód: bezsporne, a nadto dowód rejestracyjny, k. 85-86

Pojazd ów jest obecnie w wyłącznym posiadaniu M. K.. Współwłaściciele ustalili, że za pomoc w prowadzeniu działalności gospodarczej K. K. (2), samochód będzie do dyspozycji uczestniczki postępowania. Ona ponosiła koszty jego utrzymania. W maju 2013 r. K. K. (1) była tym samochodem w G.. Ostatni raz korzystała z niego w lipcu 2013 roku. Ponadto zainteresowani mieszkając razem dojeżdżali nim do pracy w G..

Pojazd przeszedł remont w lipcu 2013 roku.

W związku z rozpadem małżeństwa K. i K. K. (2) rodzina jest skonfliktowana. Wnioskodawczyni wszczęła postępowania sądowe z udziałem zainteresowanych.

Dowód: zeznania świadka J. K., k. 82-83, przesłuchanie K. K. (1), k. 83, przesłuchanie M. K., k. 83, przesłuchanie K. K. (2), k. 84

K. K. (1) mieszka w wynajętym lokalu w G.. Zaliczona została do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności na stałe. Może podejmować zatrudnienie w warunkach pracy chronionej. Wymaga zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i pomoce techniczne ułatwiające funkcjonowanie. Korzysta z zabiegów rehabilitacyjnych stosowanych na kręgosłup, ręce i nogi. Zasięga porad lekarskich w różnych miastach. Nie pracuje. Jest zarejestrowana w PUP, poszukuje zatrudnienia. W jej posiadaniu znajduje się samochód marki A. (...) (rok produkcji 1992), który nie został poddany okresowemu przeglądowi, gdyż wnioskodawczyni nie dysponuje środkami na jego remont. Na jej rzecz zasądzone zostały od męża alimenty w wysokości po 2.000 zł miesięcznie. Od października 2014 r. alimenty nie są płacone. Pomiędzy G. a G. kursują autobusy.

K. K. (2) prowadził działalność gospodarczą w zakresie robót budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieskalnych. Działalność wykonywał w G., P. i O.. Obecnie działalność ta została zlikwidowana. Uczestnik nie pracuje. Nie posiada samochodu.

M. K. prowadzi działalność rachunkowo-księgową i doradztwo podatkowe w G.. Z tego tytułu uzyskuje około 1000 zł netto miesięcznie. Mieszka w O. przy ul. (...). Samochodem marki A. (...) dojeżdżała około 12-13 km do pracy w G.. Nie posiada innego środka lokomocji. W związku ze stłuczką obecnie nie porusza się tym pojazdem. Podczas zderzenia pękł przedni zderzak i belka pod zderzakiem. Znajomy pomaga jej naprawić samochód. W celu dotarcia do pracy korzysta aktualnie z pomocy rodziny. Komunikacja publiczna z O. do G. jest słabo rozwinięta, autobusy bezpośrednio jeżdżą rzadko.

Małżonkowie K. i K. K. (2) są właścicielami nieruchomości o powierzchni około 7 ha położonych w województwie (...) oraz działek budowlanych o zbliżonej powierzchni w województwie (...).

Dowód: orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, k. 30, informacje o działalności gospodarczej, k. 32, 33, przesłuchanie K. K. (1), k. 83, przesłuchanie M. K., k. 83, przesłuchanie K. K. (2), k. 84

Dowody z pozostałych dokumentów nie wymienionych powyżej zostały pominięty wobec braku ich znaczenia dla niniejszego postępowania.

Sąd zważył, co następuje

Zgodnie z art. 206 k.c. każdy ze współwłaścicieli jest uprawniony do współposiadania rzeczy wspólnej oraz do korzystania z niej w takim zakresie, jaki daje się pogodzić ze współposiadaniem i korzystaniem z rzeczy przez pozostałych współwłaścicieli.

W przedmiotowej sprawie bezsporna jest współwłasność pojazdu między zainteresowanymi. Od sierpnia 2013 roku korzysta z niego wyłącznie uczestniczka postępowania. Wcześniej samochodu używała również wnioskodawczyni.

Dopuszczalne jest zawarcie umowy ustnej czy w sposób dorozumiany, mocą której dokonuje się podziału rzeczy wspólnej do korzystania. Rodzi ona skutki obligacyjne, nie zmieniając stosunków własnościowych. Jej zawarcie nie wymaga zachowania określonej formy. Zgodnie z treścią art. 60 kc wola osoby dokonującej czynności prawnej może - co do zasady - zostać wyrażona przez każde zachowanie się, które ujawnia jej wolę w sposób dostateczny.

Współwłaściciele ustalili, że wspólny samochód A. (...) będzie głównie do dyspozycji uczestniczki postępowania. Ona ponosiła koszty jego utrzymania. Zainteresowani mieszkając razem (do listopada 2013 roku) dojeżdżali nim wspólnie do pracy w G.. Po tym czasie pojazdem zawładnęła na stałe M. K.. W pewnym jednak momencie, najpóźniej w dniu złożenia w Sądzie wniosku w przedmiocie ustalenia sposobu korzystania dnia 13.12.2013 roku, K. K. (1) zanegowała fakt wyłącznego korzystania z rzeczy przez córkę. Konsensus pomiędzy stronami przestał istnieć.

Prawo własności traktowane jest w systemie prawnym jako prawo podmiotowe o najszerzej treści. Uprawnienie współwłaściciela do posiadania rzeczy wspólnej polega na tym, że jak każdy inny współwłaściciel może on posiadać całą rzecz i korzystać z niej. Jest to wspólne uprawnienie.

W przedmiotowej sprawie zainteresowani są współwłaścicielowi samochodu. Wspólne posiadanie w tym przypadku może być, ze względu na charakter i przeznaczenie rzeczy, wykonywane tylko przy zgodnym współdziałaniu wszystkich zainteresowanych. Sposobem uregulowania ich uprawnień jest ustalenie korzystania z rzeczy w określonych przedziałach czasowych, o co wnioskowała K. K. (1).

Pojazd marki A. (...) należy w połowie do M. K., a w drugiej połowie do K. K. (1) i K. K. (2) we wspólności ustawowej. Zachowując proporcje we współwłasności, a także propozycje zainteresowanych, Sąd ustalił sposób korzystania z samochodu osobowego marki A. (...) o numerze rejestracyjnym (...) w ten sposób, że w dniach od 1 do 8 każdego miesiąca z pojazdu będzie korzystała K. K. (1), w dniach od 8 do 15 każdego miesiąca z pojazdu będzie korzystał K. K. (2), zaś w dniach od 15 do 1 następnego miesiąca z pojazdu będzie korzystała M. K., przy czym w dniach 1 i 8 danego miesiąca samochód będzie przekazywany o godzinie 8:00 na parkingu w G. przy ul. (...) wraz z dowodem rejestracyjnym, potwierdzeniem ubezpieczenia oraz dwoma kluczami, zaś w dniu 15 danego miesiąca samochód będzie przekazywany o godzinie 8:00 na posesji, w której zamieszkuje M. K., również z dowodem rejestracyjnym, potwierdzeniem ubezpieczenia oraz dwoma kluczami.

Ustalając taki sposób korzystania ze wspólnego samochodu Sąd wziął pod uwagę również aktualne potrzeby zainteresowanych i ich sytuację życiową. Obecnie każdemu z uczestników pojazd jest potrzebny. K. K. (1) mieszka w wynajętym lokalu w G.. Zaliczona została do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności. Wymaga zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i pomoce techniczne ułatwiające funkcjonowanie. Korzysta z zabiegów rehabilitacyjnych. Zasięga porad lekarskich w różnych miastach. Tym bardziej środek, którym mogłaby się przemieszczać bez ograniczeń wynikających z komunikacji publicznej, jest dla niej wskazany.

K. K. (2) nie posiada innego samochodu.

M. K. pracuje w G., a mieszka w O.. Odległość między tymi dwoma miejscami to około 12-13 km. Komunikacja publiczna z O. do G. jest słabo rozwinięta. Należy jednak mieć na względzie, że jest osobą młodą i zdrową. Jest zdolna do przemieszczania się również bez tego środka lokomocji. W związku z uszkodzeniem A. (...) w celu dotarcia do pracy korzysta z pomocy innych osób.

Zainteresowani są skonfliktowani, a podłożem konfliktu jest rozpad małżeństwa K. i K. K. (2). Sąd jednak nie znalazł przesłanek do przyjęcia, że żądanie wnioskodawczyni ustalenia sposobu korzystania z jej współwłasności stanowi nadużycie prawa i pozostaje w sprzeczności z zasadami współżycia społecznego. Uczestniczka postępowania reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika nie wyartykułowała jaka z przyjętych w społeczeństwie zasada miałaby tym żądaniem zostać pogwałcona. Przez ogólne odwoływanie się do klauzul generalnych przewidzianych

w art. 5 kc może dojść do podważenia mocy obowiązującej przepisów prawa, a przez to naruszenia zasady praworządności. Przepis ów należy stosować w wypadkach wyjątkowych. Przedstawiony wyżej stan faktycznym wniosek K. K. (1) czyni zasadnym i nie stoi w sprzeczności z normą wyrażoną w art. 5 kc.

Rozstrzygnięcie o sposobie korzystania z rzeczy wspólnej ma w założeniu charakter tymczasowy. Pomimo podjętych przez uczestników prób zgodnego zniesienia współwłasności umowy w tym zakresie nie zawarto.

Stosownie do art. 520 § 1 k.p.c. w postępowaniu nieprocesowym generalną zasadą jest ponoszenie kosztów postępowania związanych ze swoim udziałem w sprawie. Zgodnie z tą regułą Sąd kosztami postępowania obciążył uczestników postępowania w zakresie przez nich poniesionym, nie znajdując podstaw do zastosowania któregokolwiek z wyjątków określonych w § 2 bądź 3 przywołanego powyżej przepisu.

SSR Joanna Zachorowska